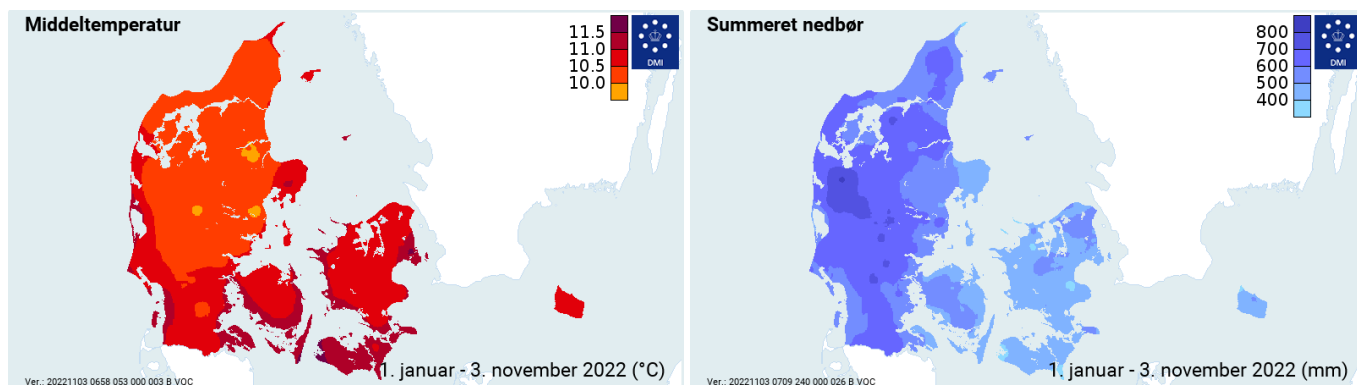

Busk- og stenfrugtNYT

Nr.10 //3. november 2022.

Efter en lun oktober er det blevet efterår. Både Stevnsbær og buskfrugt har næsten tabt bladene. For at øge omsætningen af bladene og dermed reducere smittetrykket fra kirsebærbladplet og skivesvamp til næste år er det vigtigt at slå græsset og også gerne udføre mekanisk ukrudtsbekæmpelse i busk- og træækkerne. Det sidste jo specielt i økologisk produktion. Foto taget af Rasmus Madsen på Pometet ved KU.

Middeltemperaturen i Danmark har indtil nu i år ligget på ca. 10,5 grader. Midt- og Nordjylland er køligst, og det sydøstlige Danmark er varmest. Specielt København og Lolland/Langeland er varmest. Nedbøren har været størst i Jylland og mindre i Sydøst Danmark.

Aktuelt

Sæsonen er nu ovre, og bladene falder af. Arbejdet i marken minimeres, og det væsentlige lige nu er ukrudtsbekæmpelse. Se tidligere nyhedsbreve for vejledning.

Regler og lovstof

Fejl i sidste nyhedsbrev: **Nedenstående tekst: 'Nye regler for jordprøver' gælder ikke for frugt og bæravlere. Det er specielt for avlere med husdyr. Beklager fejlen.**

Nye regler for jordprøver

Den nye gødningsanvendelsesbekendtgørelse kræver, at der foretages N- og P-analyser af jordprøver fra de øverste 30 cm jord pr 5 ha mindst hvert 4. år. Det skal dokumenteres med fx N-minberegninger eller jordanalysekort. Prøveudtagning skal indtegnes på markkort, og der skal være tydelig sammenhæng mellem udtagingssted og analyseresultat. Særligt for dem, der har udbragt organisk gødning i mængder op til 230 kg N/ha i mere end 4 sammenhængende planperioder, gælder det, at der skal kunne fremvises jordprøver for alle 4 planperioder. Som noget nyt skal der også tages prøver fra arealer med permanent græs. Læs mere her: [Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen \(landbrugsinfo.dk\)](https://landbrugsinfo.dk) (kræver login til landbrugsinfo).

Nyt om Kemi

App til faremærket kemi

Ny app til hjælp til brug af personlige værnemidler ved brug af faremærket kemi. "CRiskA har givet arbejdsmiljøet et tiltrængt løft. Appen læser stregkoderne på faremærket kemi og giver hurtig information om personlige værnemidler ved brug af pågældende kemi. Appen virker ikke kun på pesticider, men også på andet faremærket kemi. Ikke kun er det en stor hjælp for brugeren af det faremærkede kemi, men det gør det også meget lettere for virksomheder at lave en kemisk APV, hvilket arbejdstilsynet i dag kræver fremfor den stak sikkerhedsdatablade, som mange har liggende og aldrig bruger. Arbejdstilsynet har i dag mere fokus på brugeres sikkerhed med korrekte værnemidler ved brug.

Link: [Håndterer du faremærket kemi korrekt? \(landbrugsinfo.dk\)](https://landbrugsinfo.dk)

Armicarb 85 SP udgår - Armicarb godkendt

Den nuværende Armicarb 85 SP (682-2) bliver forbudt at besidde og anvende den 1. december 2022.

Armicarb (1008-3) er blevet godkendt. Armicarb må bruges i økologisk produktion.

De mindre anvendelser til den nye Armicarb (1008-3) er de samme for Armicarb 85 SP (682-2).

Bemærk, at de mindre anvendelser fremgår direkte af etiketten for Armicarb (1008-3). Se etiketten her til højre.

ARMICARB

Kaliumhydrogenkarbonat 850 g/kg (85 % w/w)
SVAMPEMIDDEL

Brugsanvisning anvendelse på friland og i lukkede væksthuse på de viste afgrøder

Afgrøder	Skadevolder	Max dosering pr. behandling	Max antal behandlinger	Sprøjtetidspunkt	Sprøjtetfrist (PH)
Æble	Sodplet	5 kg/ha*	Max 8 behandlinger med 7 dages interval	Fra frugten er 20 mm til den er færdigudviklet	1 dag
Solbær, ribs, stikkelsbær, blåbær, aronia, hyben	Meldug	5 kg/ha	Max 8 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra første blad er synligt til begyndende bladfald	1 dag
Hindbær, brombær	Meldug	5 kg/ha	Max 8 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra første blad er synligt til begyndende bladfald	1 dag
Vindruer	Meldug og gråskimmel	2,5 kg/ha**	Max 6 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra blomsterstand er fuldt udviklet til begyndende modning	1 dag
Jordbær	Meldug	3 kg/ha	Max 8 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra første blad er synligt til de gamle blade dør	1 dag
Løg	Løg-ringplet	3 kg/ha	Max 6 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra 3. blad er udfoldet til bladene er døde	1 dag
Gulerod, persille-rod, pastinak, knoldselleri, radbede, jordskokker, skorzonnerod, peberrod, kålroe, og majroe	Meldug	3 kg/ha	Max 6 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra 3. blad er udfoldet til roden er færdigudviklet	1 dag
Asparges	Løg-ringplet	3 kg/ha	Max 6 behandlinger med 7-10 dages interval	Efter høst til vækststandning i efteråret	1 dag
Agurk, squash, tomat	Meldug	1,5-3 kg/ha**	Max 6 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra 2. blad er udfoldet til frugter er færdigudviklet	1 dag
Salat	Salatskimmel	3 kg/ha	Max 8 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra 3 bladsådet til hovedstammen er færdig	1 dag
Krydderurter	Meldug	3 kg/ha	Max 6 behandlinger med 7-10 dages interval	Fra 2 bladsådet til vækststandning i efteråret	1 dag
Roser til pryddplanter	Meldug	5 kg/ha	Max 8 behandlinger med 7-10 dages interval	Ved behov	

*2,5 kg pr. meter kronhøjde
**Se detaljeret doseringsvejledning i nedenstående skemaer

Doseringsvejledning til vindruer

Udvikling	Dosering (kg/ha)	Vandmængde (l/ha)
Basis anvendelse	2	200-400
Begyndende blomstring (BBCH 63)	4	400-800
Begyndende frugtdannelse (BBCH 71)	5	600-1200
Druerne har ærtetarrelse (BBCH 75)	5	800-1600

Doseringsvejledning til agurk, squash og tomat

Plante højde (cm)	Dosering (kg/ha)	Vandmængde (l/ha)
Under 50 cm	1,5	600
50 - 125 cm	2,25	900
Over 125 cm	3	1200

Nyt om tilskud

Miljø- og climateknologi 2022

Ordningen for Miljø- og climateknologi 2022 åbnede den 18. oktober 2022, med ansøgningsfrist den 10. januar 2023. De teknologier, der kan søges, kan findes her: [Miljø- og climateknologi 2022 - Landbrugsstyrelsen](#) (lbst.dk) Indsatsområde 8, 9 og 10 er til gartneri.

Investeringer til økologiske bedrifter

Denne ordning forventes at åbne i perioden 15. december 2022 til 1. marts 2023. Det er sidste gang, denne ordning åbner. Bemærk, at ordningen er i høring! Kontakt Mona H. Christensen, mhc@hortiadvic.dk, hvis du tænker på at søge tilskud, når ordningerne åbner.

Økologisk

Natron mod svampesygdomme

HortiAdvice har med stor hjælp fra avlere udført test af Natron mod hhv. skivesvamp i solbær og kirsebærbladplet i surkirsebær. Natron blev brugt kurativt efter regn. Der har været pæn virkning af natron mod kirsebærbladplet, men kun en lille virkning mod skivesvamp. Endelige resultater kommer i Gartner Tidende senere. Tak til Promilleafgiftsfonden for frugtavlen og gartneribruget samt Miljø- og Fødevareministeriet.

Stikkelsbær

HortiAdvice har haft projekt for at undersøge potentialet for økologisk dyrkning af stikkelsbær. Tak til Fonden for økologisk Landbrug.

Stikkelsbær er den tidligste frugt- og bærafgrøde, som blomstrer. Derfor rammes stikkelsbær tit af blomstringsfrost. Økologisk skal der holdes rent for ukrudt mekanisk. Ukrudt konkurrerer med vand og næring med planterne. Stikkelsbær tåler ikke skader på de øverligt liggende rødder, og mekanisk ukrudtsbekæmpelse hæmmer buskene. Dernæst kan de frygtede skadedyr: Stikkelsbærbladhvepse totalt afløve buskene. Bladhvepsen har tre generationer. Hvis afløvningen af unge buske sker 2 år i tæk, dør buskene. Så stikkelsbær er meget vanskelige at dyrke økologisk. Først i 2023 kommer Dyrkningsvejledning for økologiske stikkelsbær.

Grøngødsning til buskfrugt

Aronia (surbær) er en afgrøde, som i Danmark dyrkes på 39 ha, hvoraf 97 % er økologiske arealer. HortiAdvice har i år etableret demonstration af effekten af brug af grøngødsning til økologiske aronia. Der er sået kvælstofsamlende afgrøder i buskrækken, foretaget indkast af afklip fra køregangen og sammenlignet med tilførsel af gylle. 2022 var 1. år. Demonstrationen fortsætter i 2023 og 2024. Tak til Produktionsafgiftsfonden for Frugt og gartneriafgrøder

Økologisk produktion – gratis omlægningstjek

Går du og overvejer, om du skulle skifte til økologisk dyrkning? Så er der nu mulighed for gratis råd og vejledning. Innovationscenter for Økologisk Landbrug tilbyder gratis økologiske omlægningstjek, udført af Hanne Lindhard Pedersen fra HortiAdvice.

Et besøg tager typisk 2 timer, hvor alle aspekter omkring økologisk dyrkning kan vendes.

Der udarbejdes en rapport, som sendes til producenten og til Innovationscenteret.

Hanne kan besvare spørgsmål om økologisk produktion indenfor æbler, pærer, blommer, surkirsebær, solbær, ribs, stikkelsbær, aronia (surbær), havtorn, hylde, hassel og valnød.

Besøget er uforpligtende. Eventuel omlægning til økologi på baggrund af besøget er frivillig.

Henvendelse til Hanne Lindhard på mail: hlp@hortiadvic.dk eller telefon 23 82 63 47

Nyt om kulturerne

Buskfrugt

Blåbær

Sæsonen har været udfordrende som altid. I år var foråret præget af rigtig megen sen nattefrost, især i de indre dele af landet med for enkelte avlere massive frostskafer til følge. De mange kolde nætter og generelt tørre vejr gjorde også, at tilvæksten var langsom, og frostmåler larverne fik god tid til at gøre skade i skudspidserne hos de folk, som har problemer med frostmåleren. Det kan anbefales at få sat nogle mejsekasser op for at holde bestanden nede.

Sidenhen var det jo generelt et tørt år, hvor vanding er særdeles vigtig. Synes du din bærstørrelse generelt var lidt for lille i år, bør du prøve at se på din vandingspraktik. Et andet tegn på for lidt vanding, er dårlig skudvækst. Så har du både dårlig skudvækst og små bær, bør du virkelig se på din vandingspraktik. Vander du ofte nok? Hellere lidt og ofte end sjældent og meget. Dårlig vækst og små bær kan selvfølgelig skyldes andre ting også, men i et tørt år er vandingen et godt sted at finde den skyldige.

Det tørre år har dog også fordele. Der bør være færre svampesygdomme i et sådant år, så de bær der er blevet høstet, bør have været af en fin kvalitet med god holdbarhed.

Solbær

Solbærknopgalmider: Angrebne knopper begynder at kunne ses nu, og gennemgang af områder og bortklipning kan starte op allerede i december, hvilket kan være særligt aktuelt i områder med stort angreb. Angrebne knopper vil dog være nemmere at se senere på vinteren. Angrebne knopper skal fjernes inden foråret for at undgå spredning. På billedet herunder ses store runde knopper som følge af knopgalmideangreb.

Hvis det ikke allerede er gjort, kan der beskæres gennem hele vinteren og før knopbrydning. Beskær ikke lige før udbringning af jordmidler.

Stenfrugt

Beskæring

Det anbefales generelt ikke at begynde beskæringen før sidst i februar – først i marts, og tørt vejr anbefales altid pga. bakteriekræft. Risikoen for sygdomme efter beskæring er størst i vådt og fugtigt vejr i vinterperioden, hvor sårhelingen sker langsommere. Anbefalingen ved beskæring er derfor som minimum fem dages tørvejr ved beskæring om vinteren modsat to dage om sommeren, hvor helingen sker hurtigere.

Hvis der startes op på beskæringen tidligere, bør beskæringen planlægges til perioder med tørt vejr. Samtidig er det værd at huske, at jo mere vækstreaktion, der ønskes, og jo svagere træerne er, jo tidligere skal der beskæres. Den største vækstreaktion fås i vinterperioden – den laveste lige efter høst.

Arrangementer

9. februar 2023 **Noter datoen. Sprøjteopdateringskursus Odense.** Kernefrugt, busk- og stenfrugt samt diverse bær.

Konsulent	 <p>Hanne Lindhard Pedersen Mobil: 23826347 hlp@hortiadvic.dk</p>
-----------	---

Hortiadvic tager forbehold for tastefejl og lign. Nyhedsbrevet må ikke videresendes. Hortiadvic har copyright på billederne.